

Рягъматлу Пирмягъяммад Къасумов кІванн апІури

Сентябрь вазлин 9-ни йигъан РФ-ийн писателарин ва журналистарин Союзарин член, табасаран чІалниинди вуйи «Ассалам» газатдин сарпи редактор, РД-ийн культурайин лайикълу работник, республикаийн журналистарин Союздин «Гъизилин люк» кІуру багъишдин сагъиб Пирмягъяммад Къасумов гъагъи узъриан Аллагъу Тааьлайин рягъматдиз гъушну.

Ансар Рамазанов

Му кас ихъ жямьяаьтлугъдиз, халкъдиз, табасаранариз, дагъустанлуйириз чан бикІбариинди ахъю мянфяаьт тувур ву. Эгер ухъу фикир тувуш, чан гъарсаб эсэриъ, шиъриъ дугъу инсанариз ужв-лахъна, мясляаьтнахъна, шадвалихъна теклиф апІура. ДумутІанна гъайри, пуз ккундузузки, му кас ихъ «Ас-салам» газатдин сарпи редактор вуди гъахъну. Му дюшюшдикан цІиб яркъуди ктибгидиза.

Дагъустандин жюрбежюр чІалариинди «Ас-салам» газат чап апІуз хъюгъан, Дагъустандин муфтий Аьгъмад гъяжи Аьбдуллаевди Табасаран чІалнииндира газат адапІуз къарар адабгъну. Хъа дурарин улихъ дугъубжвниий гъамциб суал: редакторди фуж ктагъуру, газат шли гъазур апІуру? Му Аллагъу Тааьла рази шлу ляхин кІулиз адабгъуз дурари Пирмягъяммад халуийз теклиф апІуру. Пирмягъяммад халу диндиз лап гъюрмат айир, дин бадали чаан удубкъруб апІуз чалишмиш шлур вуйи. Дагъустандин муфтийихъан дициб теклиф гъафиган, думу касди ваъ дарпида, жвуван терефнаан диндизра кюмек шул, жвувазра мянфяаьт шул, кІури, Аллагъу Тааьла бадали думу ляхинхъ хъюгъру. 2004-ни йисан Пирмягъяммад халуий Табасаран чІалниинди сабпи «Ас-салам» газатдин номер чапдиз адабгъуру. Дупну ккундуки, думуган ихъ халкъ диндин китабарихъди лап кытди вуйи, хъа газат, журналарсана кІуруш гъичра адайи. Ихъ чІалниинди диндин газат удубчІвуз хъюгъан, ихъ диндин гъардшар-чйирин шадвалин къадар адайи ва дурари гъарган му ляхин кІулиз

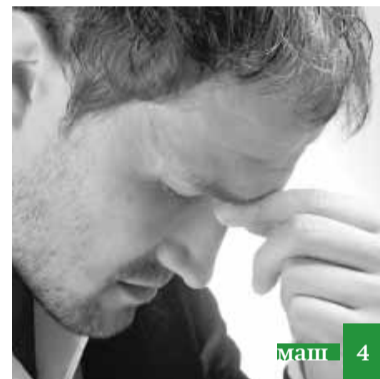
РФ-ийн писателарин ва журналистарин Союзарин член, табасаран чІалниинди вуйи «Ассалам» газатдин сарпи редактор, РД-ийн культурайин лайикълу работник, республикаийн журналистарин Союздин «Гъизилин люк» кІуру багъишдин сагъиб П. Къасумов

гъабхурайидариз чпин гъудгнариъ дюгъийр апІури, жандин сагъвал, кІван шадвал ккун апІури шуйи. 2010-ни йисан узІна редакторвалин вазифийр гъайиз къюб ваз ккимиди Пирмягъяммад халуийихъди гюрюшмиш гъахъиган, дугъхъан чав сабпи нумрар фици чапдиз адаънуш гъерхза. Пирмягъяммад халуий машнаъ инчІра ади гъапи: «Гъямд ибшри Аллагъдиз ﷻ, гъаму ляхин узуз къисмат хъуб себеб вуди диндин гизаф узу гъаври адру дюшюшарин кІулиъ гъахъунза. ДумутІанна гъайри, ахъю вуйи чухсагъул пуз ккундузуз Дагъустандин муфтий Аьгъмад гъяжи Аьб-

дуллаевдиз, дугъриданна думу кас ихъ диндин ляхин Аллагъу Тааьла бадали гъабхурайир ву. Эгер гъадму касди гъаму ляхин узуз табшурмиш гъапІундайиш, узу, белки, гъийин йигъанра диндин саспи дюшюшарин улихъганси гъаври адарди гъузуйи. Ав, сабпи нумрар узуз читинди алахъну, гъаз гъапиш узуз диндин аьгъювалар адайи. Гъази вуйиган, узу лезгиви, думу вахтна Лезги чІалниинди вуйи «Ас-салам» газатдин редактор Сулейман Тагибековдихъан гъерхри, аьгъю апІури газат чапдиз адабгъури гъахъунза».

» 3

Нумрайиъ:

маш 4

Мусурман касдин кІваъ фу ляхнихъан гъалабалугъвал дубхъну ккунду?

маш 5

Гъяфтайин йигъарин асасваликан

маш 7

Накъвдин багахъ гъудган

Диндин рякъюз фикир тутрувди мигъитанай

Алгъямдулилагъ, гъямд ибшри Аллагъдиз ﷻ, Табасаран вилаятдин вари гъуларин илтІикІунза ва гъуларин имамарихъди, яшлу агъ-сакъларихъди гюрюшмиш шули, думу гъуларин мялуматар аьгъю апІури гъахъунза.

Магъа улихънаси Хивна ва Хив райондин Дирчва мягъялиъ айи Арчугънара гъушунза. Душваъ гъамусааьт 10 хизантІан дуланамиш шуладар. Къюб гаф пуз шулу гъулан тІабиаьтдикан. Арчугъ гъул ерлемиш шула Гъвандикк гъулан сивин хъяляхъ, гъярин машнак, агъуларин терефназди юкъуб те-

реф сивар-дагълар ву, саб рябкъру гъул адар, анжагъ дагъларна завтІан. Узунна йиз язна Исамуддин думу гъулаз хъуркъган, вари жямьяаьт уч духънайи накъварихъна. Саламдин къяляхъ, учу гъаз дуфнаш, хабар тувган, яшнан варитІан аьхюр Шихмягъямедов Рамазан ву кІури гъапнийи. Дугъу учуз чан хулаз теклиф гъапІу ва сюгъбат гъубхунча. Дугъан гафариинди, чпин гъулаъ аьлимар гъахъну кІури сар касдизра аьгъдар, мумкин ву лап улихъ заманийриъ гъахънуди хъуз, хъа чпин уьмрин девриъ чпин абйирикандра хабрар-мялуматар гъеерхъдар адар, гъапну.

» 6

РД-ийн Муфтиятди текелиф капІра!

Гъяждин вахтна Сауд Аравияийъ дав-ка дубхъну кечмиш гъахьидарин къа-дар 700-гІар артугъ гъабхъну ва 800-гІан артухъ инсанариз жюрбежюр зийнар гъахъну.

Думу дюшош гъяждиъ айидар Мина кІуру йишваз гъягъурайиган гъабхьиб ву. Варжариинди инсанарихъан ликрин дугъжувуз дархьиди жара терефнаан гъурайидарин ликарикк гъахъну. «Гъаму дюшошдихъди РД-ийн муфти-

ятди кечмиш гъахьидарин хизанариз текелиф капІра ва жюрбежюр зийнар, ицпрушнар гъахьидариз жандин сагъвал ккун апІура. Ухъуз айиб анжагъ гъадму ксарихъан дюаь

апІуб ву», - дупна РД-ийн Муфтиятдин сайтдиъ.

Кечмиш гъахьидарин ва зийнар гъахьидарин арайиъ Урусиятдин вуйи гъажийр адар, думу секторий айидар Сауд Аравияийн ва Персия заливдиан вуйи. «Ас-салам» газатдин редакцияйира душваъ кечмиш гъахьидарин багахълуийриз текелиф капІра ва Аллагъу Тааълайикан дурарин хизанариз сабур тувувал ккун апІура.

Мягъячгъала шагъриъ таза мист ачмиш гъапІну

25-пи сентябрь Мягъячгъала шагърин Сепаратор поселокдиъ Пайгъамбарин ﷺ насликан вуйи Абдулгъямид афандийин ччвурнахъ хъади мист ачмиш гъапІну.

Мист ачмиш апІбан серенжемдиъ диндин, политикаийн ва жямаят-лугъдин гъуллугъчийр иштирак гъахъну.

Хусуси вуди душваъ РД-ийн Глава Рамазан Абдулатипов, «Сумма» группийн директорарин советдин председатель Зиявудин Мягъяммадов иштирак гъахъну. Мажлисдиъ иштирак хъуз гъурайи хълар гъурушмиш апІурайир Дагъустандин муфтий Абгъмад гъажи Абдуллаев вуйи.

Му мажлис гирами Къур'андин аятар урхбиинди ачмиш гъапІнийи.

Мажлис кІули гъабхурайир Дагъустандин муфтийин сабпи заместитель Абгъмад гъажи Кахаев вуйи.

«Ихъ республикаийн улихъ хъайидари ухъуз дин тарабгъуз анжагъ кюмек тувра. Гъит Аллагъу Тааълайи гъарсар диндин ляхин улихъ гъябгъюз себеб гъахъи касдиз ужувлар артухъси туври», - гъапну Кахаевди.

Хъасин РД-ийн Глава Рамазан Абдулатиповдиз гаф тувну.

«Гъюрматлу шейх Абгъмад гъажи, гъюрматлу гъардшар, дугъриданна, гъюкуматди Ислам диндиз асас фикир туврайиб ухъуз рябкъюрахъуз. Ихъ республикаий гъарган адлу аьлимар, шейхар ади гъахъну ва гъи ухъу шейх Абдулгъямид афандийин ччвурнахъ хъайи мист ачмиш апІурайивалра ухъуз ахъю шадвал ву», - гъапну РД-ийн Главайи.

Мажлисдиъ гъацира шейх Саид афандийин бай Абдулла гъажи Ацаев иштирак гъахъну. Дугъу чан улхбаъ гъюкуматдин ва диндин улихъ хъайидарихъан фици сатІиди лихъу шулуш ва лихураш хабар тувну.

Мажлисдин аьхиреъ РД-ийн муфтий, шейх Абгъмад афандийиз гаф тувну.

«Сакъюдар йисар улихъ мициб серенжемдиъ республикаийн Главара ва имбу гъюрматлу ксарра сатІиди иштирак шул кІури фикиркъан апІуз шуладайи. Гъамдихъди узуз пуз ккундузукки, ихъ республикаийи сикин уьмур хъапІуз шула, гъамд ибшри Аллагъдиз ﷻ. Главайи гъапиганси, ихъ республикаийи гъарган адлу аьлимар ади гъахъну. Йиз фикриан гележегдиъ ихъ аьлимарикан анжагъ саб Дагъустандиъ ваъ, хъа вари йишвареъ агъю шул», - къайд гъапІну РД-ийн муфтийи.

Аьхиреъ РД-ийн Главайи Дагъустандин муфтийиз 200 йистІан артухъ мидиз улихъна хилихъди дибикІнайи Къур'ан пешкеш гъапІну.

Москвейн кІулин мист таза алапІбан къяляхъ

23-пи сентябри таза алапІбан къяляхъ Москвейиъ айи кІулин мист ачмиш гъапІну. Думу мажлисдиъ иштирак хъуз лап гизаф инсанар уч гъахъну. Душваъ гъацира Урусиятдин Президент В.В. Путин, Турцияийн Глава Реджеп Эрдоган,

Теркменистандин, Таджикистандин, Узбекистандин вакилар, ихъ гъюкуматдин субъектарин главийр, политикаийн, жямаятлугъдин ва диндин гъуллугъчийр иштирак гъахъну. Думу мист Урусиятдин меркездин варитІанна кюгъне мистарикан ву. Думу 1904-пи йисан тикмиш гъапІну, хъа 2006-пи йисан таза алапІуз хъюгъну.

Гъамус таза алапІбалан къяляхъ душваъ саб йишв'инди 10000 касдихъан гъудган апІуз шулу. Куполин ягълишин 46 метр, хъа диаметр 27 метр ву.

Дуфнайи хълари таза алапІнайи мистаз лап заан къимат тувну. Думу мист таза алапІбан асас харжар вари бизнесмен Сулейман Керимовди чайна дидисну кІулиз

адабгъну.

Гъит Аллагъу Тааълайи му мистаз кюмек гъапІу гъарсар касдиз агъзур ражари артухъ ужувлар туври! Амин!

Палестинаийн Президент Мягъмуд Аббас, гъацира Сауд Аравияийн Иорданияийн, Катардин, Ирандин, Казахстандин, Кыргызстандин, Азербайжандин,

Пайгъамбарин ﷺ куш Москвейн таза мистаъ

Москвейн кІулин мист ачмиш апІру серенжемдиъ Чечен республикаийн Глава Рамзан Кадыровди му мистаз Пайгъамбарин ﷺ куш уьхъозди тувурза, кІури хабар тувну. Думу хабар гъеебхъган, душвахъ хъайидар лап шад гъахъну ва мистаз сарун думутІан ахъю пешкеш даршул, кІури гъапну. Думу гафар гъеерхъдарикан саспи-

дарин уларилан нивгъар гъягъюз хъюгъю. Дугъриданна мусурмнарис Пайгъамбарихъди ﷺ аьлакълалу ляхнар лап гирамидар ву, думу гъарсар мусурмандиз нумуна ва варитІанна заанди дерккнайи кас гъахъну. Гъит Аллагъу Тааълайи му таза алапІнайи мистаъ йигълан-йигъаз гъудгниз гъюру мусурмнарин къа-дар артухъ ибшри.

Лондондин варитІан ахъю мистак цІа кабхъну

Лондондин мистан сабунуб зданияйик цІа кабхъну кІури хабар тувра. Душваъ цІа кІубшвуз кІури 70 пожарин отрядар иштирак гъахъну. ЦІа кабхъбаан мистаз фукІара гъабхъндар, амма цІа кабхъвалиан сар касдиз зийнар гъахъну.

Дупну ккундукки, думу мист 2003-пи йисан тикмиш гъапІуб ву ва Лондондиъ варитІан ахъю мистра ву. Душваъ саб йишв'инди 10000 касдихъан гъудган апІуз шулу.

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад- хаджи АБДУЛАЕВ

Заместитель муфтия РД
Махди- хаджи МУТАИЛОВ

Главный редактор
Азиз МИЧИГИШЕВ

Редактор
Ансар РАМАЗАНОВ

Канонический редактор
Мухаммад- Рамазан РАДЖАБОВ

Корректор
Шарафудин ДАШДЕМИРОВ

Дизайн, вёрстка
Мухаммад МУСАЕВ

Иса ОМАРОВ

Менеджер

Мухаммад ХИРЯСУЛАЕВ

Абдулсабир АХМЕДОВ

При перепечатке ссылка обязательна. Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам». Газета зарегистрирована Федеральной

службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079

от 24 сентября 2010 г. Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Тираж 2.050 экз.

Сдано в печать 2 октября 2015 г. в 15:00

Адрес редакции
367015, РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова 13а.

Телефоны:
Редакция: (8722) 51-85-22. Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.

E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru

Рягъматлу Пирмягъаммад Къасумов киванн апури

1 « Ав, Аллагу Тааьла бадали диндин ляхин гъубху мицир касдиз, иншаАллагу, Ахиратди Аллагу Тааьлайи рягъмат тувур.

Пирмягъаммад халу гъяжди «Ас-салам» газатдин редакторвал апурайи йисари Пирмягъаммад халуийн уьмриь сабсана, чав клуруганси, къадар адрукъан ахю шадвалин дюшош гъабхъну. 2008-пи йисан Дагъустандин муфтийи Пирмягъаммад халу гъяждиз гъаьру. Гъамушваьра Пирмягъаммад халуийн гафар хуб герек вуйиб гъисаб апураза: «Къудратлу Аллагъдин ﷺ амриинди 2008-пи йисан ноябрин вазли узуз Гирами Сауд Аравияийн жилиина гъяждиз гъягъювал къисмат гъабхъну. Миллионаринди мусурмаринси, йиз киваьра саб вазлин муддатнаь узугъахьи, гирами жилиин гъяркъю къадарсуз ужудар фикрар - хиялар мягъкамди утлукъна. Гъарсар халис мусурман касдиз аьгъяди ккунду, фицики динди инсан ялгъузвалиан ва буш уьмур хъапрувалиан адауз кюмек тувру ва ухъу гъаму жилиина халкъ гъапиу Къудратлу Аллагъдихъ хъугърували инсандиз хушбахвал тувур. Аллагу Тааьлайихъна вуйи ккунивал иллагъки жвув гирами жилиина – гъяждиз гъафи вахтна артухъди гъисс шулу. Ухъуз айи вари ужувларин булагъдин «жюлег» сабпи нубатнаь Къудратлу Аллагъдихъ ﷺ хъайивал гъархну ккундар. Ихъ писвалариз, вижнасузвалин гъяракатариз гъилигтан, ихъ Первердигар артухъди имшахур, язухъ апурур, ухъу гъякълу рякъюз адаьрур ву. Узугъ хайлин уьлкйиривъ гъахъир вуза (Индияийъ, Пакистандиъ, Вьетнамдиъ), хъа амма Сауд Аравияийн берекетлувал, иллагъки Мадина шагърин умуми рякъювал, дидин успагъивал, инсанарин имшахвал, чпихъна дуфнайи хяларихъна вуйи дурарин аьдатнан дару янашмиш'вал гъич сабдихъдира те вуз шлудар дар. Мадина дюньяийин варитлан успагъи ва гюрчег шагъру ву, пуз шулу. Гъямд ибшри Аллагъдиз ﷺ узуз йиз диндин сабунуб мурхъул тамам апуз мумкинвал тувбаз»

Чухсагъул увуз Пирмягъаммад халу
2010-пи йис. Пирмягъаммад халуийн яшар духъна, ляхин клули гъабхуз

2010-пи йис. Шиклигъ «Ассалам» газатдин сарти редактор П. Къасумов, РД-ийн муфтийи Аь. Аьбдуллаев ва гъамушваьт газатдин редактор А. Рамазанов

йигълан-йигъаз циб читин шула. Думу кас муфтийи Аьгъмад гъяжийихъна учв ляхнихъан азад апул ккун апури илтликлуру. Дагъустандин муфтийи дугъкан, эгер чахъан лихуз шули имиди вуш, редакторвалин вазифийир тамам апури гъузуб ккун гъапиу, хъа эгер шулдарш, чан ерина дерккуз лайиклу кас гъязур апул табшурмиш гъапиу. 2010-пи йисан Пирмягъаммад халуийн ерина узугъ редакторди дерккуз клури муфтийихъна гъушунча. Муфтийи Пирмягъаммад Къасумовдиз гъаму йисарин муддатнаь Дагъустандин Духовный управленияйихъди сатиди ляхин гъабхъан ахю вуйи чухсагъул къайд гъапиу. «Дугъриданна, уву табасаран халкъдин арайиь дин тарабгъбаь гизаф ляхин гъубхунва. Уву сеbeb духъну чапдиз удубчлву гъарсаб нумрайикан инсанари мянфяьт ктабгъури, чпиз аьгъдруб аьгъю апури гъахъну. Гележегдиьра ухъу чиб-чпихъди ужудар, гъардаш'валин аьлакыйиривъ гъуздиьха, иншаАллагу», - гъапнийи муфтийи.

Киваинди имийизки, муфтийи чан терефназ мицдар ужудар гафар гъапиган, Пирмягъаммад халу лап шад гъахъну ва учв ляхний имдашра «Ас-салам» газатдихъди гъарган аьалакъа ади гъуздиза гъапиу. Ав, дугъриданна Пирмягъаммад халуийн чав гъапи гафар

ликрикк ккирчундар. Думу узугъ тазади хъюгърайир ву клури, вахт-вахтарик узухъна ляхниз гъюри, узугъ аьгъдрушлукъ улупуз чалишмиш шуи. Узугъ йиз терефнаан рягъматлу Пирмягъаммад халуийн ахю вуйи чухсагъул къайд апураза.

Читин уьзур ва Ахиратдиз гъягъюб

Рамазандин вазлин аьхиривъ Пирмягъаммад халуийн машквар фунуб йигъан вуйклан клури узухъна зенг гъапиу. Учугъ сакъюдар гафар-члалар апибалак къяляхъ, думу касди лап дерд кади гъапи: «Саб ляхнихъан лап дерд казуз, Ансар! Гъаму гирами вазли, фунин уьзриан больницаийъ ахъну, ушвар дисуз гъабхъундарзухъан. Гъамус гъапируш, фикрарикк ккахъназу...» «Уьзур айи касди, эгер ушв бисбаан чан бедендиз зарар аш, ушв дибрисди гъибтуз хай шулу, Пирмягъаммад халу. Думу дюшошдидъ увуз гунагъ адар, гъапииза». Му гафар гъеерхъган, дугъан жандилан ахю ухът алдабхъганси, ари диди вуш сациб рягъят хъубси дишлади йиз къаза апиидиза, иншаАллагу, гъапи Пирмягъаммад халуийн.

Лигру гъяларин уьзур лап читниб гъабхъну ва гъадму гъагъи уьзриан Дагъустан халкъдин адлу шаир, писатель Пирмягъаммад Къасумов Аллагу Тааьлайин рягъматдиз гъушну.

Назмар урхрудариз кюмек вуди

2007-пи йисан Пирмягъаммад халуийн диндикан вуйи сакъюдар назмар гъидиклну. Думу назмарин гъякънаан дугъу гъамци гъапиу: «Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чийр! Гъелбет, узугъ шиьрар яратмиш апибан ляхний гъацл аьсрин тажруба ашра, гъамкъангагъдиз йицлбаринди йиз китабар чапдин удучлвнушра, амма иллагъки диндин темйириан шиьрар ва назмар яратмиш апибан тажруба ва диндин аьгъюваларин деринвал адрувалин гъяйифвал зигураза. Хъа амма жвуван багъри члалниинди диндин темйириан шиьрар ва назмар яратмиш дапиу ккунивал аьгъяди сакъюдар шиьрар ктагъунза. Мусурман гъардшар ва чийр, нагагъ йиз цларарик сацибкъана зийифвалин

тламгъа гъибихъиш, багъишламиш апинай».

ГЪАЧАЙ ПУХЪА:
«ЛА ИЛАГЪА ИЛАЛЛАГЪ!»
Гъачай пухъа: «Ла илагъа илаллагъ!». Апуру гъуднигъ, дуснайиган, лихруган. Гъачай пухъа: «Ла илагъа илаллагъ!». Мугъаммадан Расулаллагъ, клуруган.

Ла илагъа илаллагъ,
Ла илагъа илаллагъ,
Ла илагъа илаллагъ,
Мугъаммадан Расулаллагъ!

Гъачай пухъа: «Ла илагъа илаллагъ!». Аьфу апиана я Рабби, клуруган. Гъачай пухъа: «Ла илагъа илаллагъ!». Первердигариз ибадат апуруган.

Ла илагъа илаллагъ,
Ла илагъа илаллагъ,
Ла илагъа илаллагъ,
Мугъаммадан Расулаллагъ!

Гъачай пухъа: «Йиклуру йигъ пчлуб ибшри, Чаин али фарзар тамам апуруриз! Фирдавс женнет къисмат ибшри, Ислам дин марци саягъ хъапуруриз!»

Ла илагъа илаллагъ,
Ла илагъа илаллагъ,
Ла илагъа илаллагъ,
Мугъаммадан Расулаллагъ!

Рягъматлу Пирмягъаммад Къасумовдикан китаб биклурушра гафар ккудудуклуру, хъа ухъу, иншаАллагу, дугъан яратмишар гележегдиьра ихъ газатдин машаривъ чап апиидихъа. Дугъу чав гъибиклу гъарсаб диндин макъалайихъан, гъийин йигъан думу Аллагу Тааьлайин рягъматдиз гъушганра кмиди, Аллагъдихъан ﷺ дугъан рюгъдиз саваб шул клури умуд киврахъа.

Гъит Аллагу Тааьлайи уву «Ас-салам» газатдиъ гъибиклу гъарсаб гъярфнахъан саваб тувривуз, Пирмягъаммад гъяжи, гъит Аллагу Тааьлайи яв яратмишарикан инсанариз мянфяьт ктабгъуз кюмек туври. Аллагу Тааьлайи женнет къисмат апуривуз.

РД-ийн Муфтиятди ва «Ас-салам» газатдин редакцияйи Пирмягъаммад Къасумовдин хизанариз, багахълуириз текелиф капла. Дугъриданна ухъу Аллагу Тааьлайихъан вухъа ва Дугъахъна къяляхъ хътакурхъа.

Пирмягъаммад Къасумов гъяждиь айиган гъиву шикли

Мусурман касдин кӀваъ фу ляхнихъан гъалабалугъвал дубхъну ккунду?

Увуз аьгъювалар гъадагъуз ккундуш, мялимдиз гъюрмат аплин

КӀвак гъалабалугъвал кади хъувал мусурман касдин уьмриз чӀуру тясир туврударикан саб вуди гысаб шула. Мусурмарин кӀвак гъалабалугъвал анжагъ Ахират бадали дубхъну ккунду – му гъаммишан кӀваин гъибтну ккуниб ву.

Мидин гъякънаан Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Шли чан вари гъайгъушнар асас гъайгъушналан илдицири гъитиш, дугъан вари дон'яйин гъалабалугъвалар Аллагъу Тааълайи дюз апӀур».

Гъийин йигъан инсанарин гъарурин жорбежор гъайгъушнар а, хъа гизафси инсанар дон'яйиан, дидин утканваларин гъайгъушнаъ шулу. Инсанар закурин йигъан аьхир айи мутмирихъ хъергна, хъа дици духъну ккундар. Ухъу аьхир адрубдихъ, ухъуз Ахиратдиъ мянфяаьт айибдихъ хъергну ккунду.

Хъа ахират бадали лазим дару гъайгъушнарнихъан фици ярхла хъуз шулу?

Ихъ Пайгъамбари ﷺ ухъуз дон'яйин гъайгъушнарнихъан фици ярхла духъну ккундуш улупна:

1. Артухъ-артухъси Аллагъу Тааълайикан ккун апӀуб

Аллагъу Тааълайикан гизаф ккун дапӀну ккунду, асас вуди Пайгъамбари ﷺ урхури гъихъи дюаь урхбиинди. Ибн Мас'уддихъан дуфнаки, Пайгъамбари ﷺ кӀвак гъалабувал кайиган, гъамциб дюаь урхури гъахъну: «Я Аллагъ, дугъриданна, уз у Яв лукӀ вуза, ва яв лукран бай вуза. Уву йиз Аьхор вува, Яв гъюкмар уз уз фарз ву, хъа Уву уз уз адабгъу кьарар гъякълуб ву. Уз у Гъарсаб Уву Уз уз туву ччвурнахъди, ясана Къур'андиъ айи ччвурарихъди, ясана уву халкъ гъапӀдарикан шлизкӀа ачмиш

гъапӀнуш, ясана жиниди гъибтнуш, гъадрихъди ккун апӀураза: Къур'ан йиз кӀван хъадукар, кӀван акушин аплин ва йиз гъалабалугъвалихъан, пашманвалихъан уз у азад аплин».

ШлинкӀа эгер кӀваъ гъалабалугъвал, пашманвал аш, гъит кӀвантан, Аллагъу Тааълайикан фикир апӀури, гъаму дюаь урхри, иншаАллагъ, Аллагъу Тааълайи думу пашманвалар, гъалабалугъвалар шадвализ илтӀикӀиди.

Гъацира гъаму дюаьра гъурхиш ужу ву: «Я Аллагъ, дугъриданна, Увкан уз у ТӀагърушнахъан, читинваларихъан, кьискъисваларихъан, Дажжалин футнайихъан ва накъвдин аьзабнахъан уьрхюб ккун апӀураза!»

2. Артухъдиси Пайгъамбариина ﷺ салават хуб

Пайгъамбариина ﷺ салават хувалира гъалабалугъвал, пашманвал алдабгъуру. Аллагъу Тааълайи салават урхру ксариз кюмек апӀуру ва му дон'яйиъра, Ахиратдиъра думу читинваларихъан уьрхюру. Убай бин Каабди ктибтура: Саб ражари Пайгъамбарихъан ﷺ гъерхунза: «Я Пайгъамбар ﷺ! Уз у гизаф увуз салаватар хури шулза. Хъа швнуб ражари уз салават дубхъну ккунду?» - «Шлубкъан гизаф» - «Гъякълуб шулин, эгер уз у йиз дюаьйин вахтан юкъуб пайнакан саб пай салаватариз харж апӀури гъахъиш?» - «Уву, фукъан герек ву кӀуруш, гъадмукъан вахт гъибт, амма фукъан уву дидиз артухъ вахт гъибтиш, гъадмукъан увузра ужу хъибди». – «Дици вуш уз у йиз дюаьйирин вахтанакан гъацӀ вахт салаватариз бахш апӀидиза». – «Уву фукъан герек ву кӀуруш, гъадмукъан вахт гъибт, амма фукъан уву дидиз артухъ вахт гъибтиш, гъадмукъан увузра ужу хъибди». Убай бин Каабди хъанара гъерхну: «Дици вуш, йиз дюаьйирин вахтанакан шубуб пайнакан кьуб пай вахтна салаватар гъурхиш, чӀяаьн шулин?» - «Урх увуз ккунибкъан, амма артухъ гъурхиш хъана ужу хъибди!» - «Дици вуш уз у йиз вари дюаьйигъ ув'ина салаватар урхидиза». Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Думуган Аллагъу Тааълайи увуз вари яв читинваларив кюмек апӀиди ва яв гунгъарин аьфв апӀиди» (Тирмизи). Гъит Аллагъу Тааълайи ухъуз жудар, хайирлу, Аллагъу Тааъла рази шлу аьмалар артухъси апӀуз тавфиквал туври! Амин!

Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна: «Илим тӀалаб апӀувал гъарсар мусурман касдиина вуйи фарз ву» (Бухари).

Илимдин заанваларикан саризра жиниб адар, гъаз гъапиш илим анжагъ инсаниятдиз хас вуйиб ву. КӀубнивал, игитвал, кувват, рягъимлувал, дерд апӀувал, инсанаринси, гъяйванатаризра а. Хъа аьгъювалариинди, илимдиинди Аллагъу Тааълайи Адам пайгъамбар малаикартан заанди вуйивал улупну ва дурариз, дугъахъна вуйи гъюрмат улупури, сужда апӀуз гъитну.

Илим урхурайи тялимди кӀван гъаларикан аьгъю дапӀну ккунду: Аллагъу Тааълайиини таваккалвал апӀуб, кӀвантан туба апӀуб, Аллагъу Тааълайихъан гучӀ кади хъуб, Дугъу тувубдин рази хъуб.

Илим аьгъю апӀбан асас пай мялимдин гъюрмат уьхюб ву.

Мялимдин гъюрмат гъамцдар гъаракатаринди уьхюру:

Дугъан улихъди дурушуб;
Дугъан йишв'ин дудрусуб;
Думу хъайи йишвахъ гаф-чӀал ккедребгъуб (дугъан ихтияр дарди);
Думу хъайи йишвахъ гизаф гафар дарапӀуб (дугъан ихтияр дарди);
Думу бизар духънайиган, дугъаз суалар тутрувуб (мюгътаж'вал айидартан);

Дарсариз кьан дарапӀуб.

Тялим касди чан мялимдин разивал абгури, дугъаз даккни ляхнарнихъан ярхла духъну ккунду.

Мялимдихъна вуйи гъюрмат уьхюри, дугъан веледарихънара ва дугъахъди аьлакьалу вуйидарихънара гъюрмат дюбхъну ккунду. Имам аль-Гъазалии ктибтну, имам Бухари саспи вахтари, дарснаъ айиган, гъуджуври гъахъну. Дугъхъан му ляхникан гъерхган, дугъу гъапну: «Йиз мялимдин веледди баяр-шубарихъди рякъюъ тамшйир апӀури шулу ва саспи вахтари мистан раккнарнихъна гъюри шулу. Ва уз уз думу гъяркъган, гъуджуври шулза, гъамдихъди йиз мялим заан апӀури».

Багъдадин гъякимдар Гъарун ар-Рашиди чан бай шейхдихъна илим ва эдеб аьгъю апӀуз гъаьру. Саб

ражари дугъаз шейхди гъудгнин жикӀури гъяркъну. Дугъу чан лик жибкӀурайи, хъа гъякимдин бали шид хъубзрайи. Думуган гъякимдри шейхдиз гъамци гъапну: «Узу думу увухъна илим ва эдеб дубгъуз гъаунза аьхир, гъаз уву дугъаз саб хлихъди шид хъубзри, тмунубдихъди яв лик жибкӀуз гъитурдарва?!»

Гъацира мялимдихъна вуйи эдебарикан ву китаб-

диз гъюрмат апӀуб. Тялимди китаб, гъудгнин дижикӀну, дибисну ккунду. Шейх аль-Гъялваниийи гъапну: «Узу му илмар китабарихъна гъюрмат апӀбаан гъахъну, уз у гъудгнин дижикӀди хилиъ кӀажкъан гъибисундарза!».

Гъит Аллагъу Тааълайи ухъуз ихъ мялимарихъна, алимарихъна, устазарихъна лайикьлу гъюрмат, эдеб уьхюз кюмек туври! Амин!

Абдурагъман Аьлиев

Кечмиш духънайирин рюгъназ ухъхъан фицдар хайирлу ляхнар апӀуз шулу?

Штукк ккахърайи касдин фици кюмекнаъ мугътаж'вал шулуш, ари гъацӀи кечмиш гъахъирра гъарган ухъу чаз фукӀа мянфяаьт кайиб апӀур кӀури, гъаддиз ккилигури шулу. Гъятта ухъу думу кӀваин дапӀну, Аллагъу Тааълайикан дугъан гунгъарин аьфв апӀуб ккун гъапӀиш, гъамдиканра дугъаз мянфяаьт шулу, гъаз гъапиш му гафар дюаьйиндар ву.

Гъядисдиъ дупнаки, Саад кӀуру астьябди саб ражари Пайгъамбарихъан ﷺ гъерхну: «Йиз дада кечмиш гъахъниз, дугъхъан варитан ужу садакъа фу ву?». Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Шид». Думуган Саади дадаин ччвурнахъан гъуйи гъапӀниийи. Садакъайин мянфяаьт, гъадму туврайир дидиз лайикъ вуш, гъаддиан гизаф асиллу ву. Мидкан

ухъу улихънасира кӀваин дапӀнахъа.

Кечмиш гъахъидариз 70 000 ражари зикир урхбакан аьхю мянфяаьт шулу, дупна Исламдин алимари, амма думу чан улупнайи шартӀар тамам апӀури дурхну ккунду. Эгер гъамукьадар шли жара чахъан, ясана кечмиш гъахъирхъан дурхну, дидин саваб кечмиш гъахъириз бахш гъапӀиш, гъадму себеп дубхъну, кечмиш духънайир жегъеннемдихъан азад апӀиди, инша-Аллагъ. Мидин гъякънаан Кашфдин аьгълуйири шагъидвал хура. Гъацира Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна, шли марци ният ади гъакӀирихъан 70 000 ражари зикир гъапӀиш, кечмиш духънайир жегъеннемдин аьзабарихъан уьрхиди.

Эгер шликӀа Шариаетди улупнайи себебра адарди, гъудгнар ккадаънуш

ва дугъак ушварин къазйир каш, думуган дугъу ккадау гъудгнар, ушвар гъисаб дапӀну ккунду ва гъарсаб гъудгнин 600 грамм дяхнин, ясана гъяжибугъдайин тувну ккунду. Эгер мици шулдарш, имам Абу Гъянифайин мазгъабдиинди гъадму сурсатдин кьимат адапӀну, кьимат тувру. Эгер гъамцира апӀуз шулдарш, чӀивиди имбудариз дугъу ккадау гъарсаб гъудган къаза апӀуз хай шулу. Гъамци къаза апӀуру ушварра. Гъарсаб ккадапӀу ушвхъан саб мудд дяхнин тувну ккунду, ясана гъаддин кьимат. Хъа эгер ккадау гъудгнарин, ушварин кьадау къазйир апӀуз даршлукъан гизаф вуш, кафарат апӀуз гъякълу инсанар уч духъну, гъадрилиз лайикъ вуйиганси пай апӀуру, месэла, дяхин, ясана фукӀа жараб. Думу чиб-чпихъна тув-

ри хъанара эйсийихъинди рубкъуру. Мидин гъякънаан яркъуди аьлимарихъан гъерхуб герек ву. Му искъаткафаратдикан ва жарабдикан кечмиш духънайириз мянфяаьт хъпан бадали, думу диндиъ ади хъуб шартӀи ву. Эгер фужкӀа куфриъ ади кечмиш гъахъиш, дугъаз сабдиканра кюмек адар. Гъит Аллагъу Тааълайи мусурмарин дициб йикӀувалихъан уьрхри! Инсандик фукъан гунгъар кашра, дугъаз имандиинди йикӀубтан аьхю шадвал адар. Эгер кечмиш гъахъир шлизкӀа буржулу вуди гъахънуш, думу бурж гъакӀирин мал-мутмуийинди ктипну ккунду, ясана буржди туврикан аьфв апӀуб ккун апӀуру, ясана гъакӀирин ирс агълари бурж ктипуру.

Мугъяммад Мусаев

Гьяфтайин йигъарин асасваликан

ГЪЯФТАЙИН ФУНУ ЙИГЪАН МУСУРМАН КАСДИ ГУНАГЪ ГЪАПІНУШ, ДУМУ ЙИГЪ ДУГЪАЗ БЕДБАХТВАЛИНУБ ВА БЕРЕКЕТСУЗВАЛИНУБ ВУ

Пайгъамбарихъан ☞ султ йигъкан гьерхган, дугъу гъапну: «Султ кучлин, хаинвалин йигъ ву». Султ йигъан къурайшитар Пайгъамбариз ☞ гьаршуди удучІвур уч гъахъну. Султ, элгъет ва талат йигъари палат ктабІуб ужу дар.

Пайгъамбарихъан ☞ элгъет (базар) йигъкан гьерхнийи ва дугъу жаваб туву:

«Элгъет гьарар кивру ва хал дивуз хьюгъру йигъ ву». Элгъет йигъан Аллагу Тааълайи гъаму дюн'я тикмиш апІуз хьюгъну. Саб риваятдиъ дупна, элгъет йигъан Аллагу Тааълайи Женнет халкъ гъапІну ва женнетдин гьарар кивну, кІури.

Пайгъамбарихъан ☞ итни йигъкан гьерхнийи ва дугъу гъапи:

«Думу сефериз удучІвру ва ариш-вериш апІру йигъ ву». Шуаъиб пайгъамбар итни йигъан сефериз удучІвну ва итни йигъан дугъаз ариш-веришдилан гъазанжра гъабхъну.

Пайгъамбарихъан ☞ талат йигъкан гьерхган, дугъу гъапнийи:

«Думу ифдин, ифи удубзувалин йигъ ву» Талат йигъан Гъява бабан палтарикан хуб ккебгъну, талат йигъан Адам пайгъамбарин бай Къабилан чан гьардаш Гъабил гъакІну, гъазира думу йигъан Жаржис пайгъамбар, Закария пайгъамбар ва дугъан бай Ягъ'я пайгъамбар йивну гъийихну. Талат йигъан Фиравнди, чан сюгъюрчйир, дурар Муса пайгъамбарихъ хьюгъган, йикІбан жаза тувну. Гъазира талат йигъан Фиравнди, Муса пайгъамбарихъ хьюгънва кІури, чан хпир Асият йивну гъакІну. Талат йигъан бану Исраилари хюни гъубккн. Пайгъамбариз ☞ талат йигъан гъиччама (кровопускание) апІуз гъадагъа гъапІну, дугъу гъапну: «Гъаму йигъа саб сяагъ а (улупнайи вахт), эгер гъиччама (кровопускание) гъадму вахтна алабхъиш, ифи дугъубжвидар, хъа дугъубжвишра, инсан кечмиш хъуз мумкин ву».

Талат йигъан Аллагу Тааълайи, Женнетдиан утубккн, иблис жилиина алдапІну. Гъаму йигъан Аллагъди ☞ жегъенем халкъ гъапІну. Гъит Аллагъди ☞ ухъу жегъенемдихъан уърхри! Талат йигъан Аллагу Тааълайи Азраил малаикдиин Адам пайгъамбарин наслариан рюгъар адагъбан вазифа иливну. Талат йигъан Айюб пайгъамбар балайикк ккахъну

(жара риваятдиинди, думу дюшош гьербе йигъан гъабхъиб ву). Пайгъамбарихъан ☞ гьербе йигъкан гьерхган, дугъу гъапи:

«Думу бедбахтвалар шлу йигъ ву» Себеб гъадму вуки, гъадму йигъан Фиравн чан инсанарихъди гъюликк батмиш гъахъну, Ад, Самуд ва Салигъ пайгъамбарин халкъар тІанкъ гъахъну.

Гьяфтайин фуну йигъан мусурман касди гунагъ гъапІнуш, думу йигъ дугъаз бедбахтвалинуб ва берекетсузвалинуб ву. Хъа ужулар гъапІу йигъ ужуб йигъ ву. Гъит Аллагу Тааълайи Мугъаммад пайгъамбарин умматдиз ужудар ляхнар артухъ апІуз амур апІри.

Гьербе йигъан шибар алдагІуб ужу дар. Дид'ан хамран уъур хуб мумкин ву, кІури дупна. Саспи алимари гьербе йигъан азарлуйиин улукъуз гъягъюбра ужу дар кІура. Гъазира дупна, гьербе йигъан лисундихъан гьарквандин гъудгнин вахт хъайиз гъапІу дюаъ къабул апІиди, кІури.

Гьербе йигъан гъаму улупнайи вахтна Пайгъамбарин ☞ чаз гьаршу удучІвариз гъапІу дюаъ къабул гъапІну. Хъанара дупна, гьербе йигъан ккебгъу ляхин ккудудубкІди гъубзидар кІури, яни думу ляхин кІулиз удубчІвиди. Гъази вуйиган, илимдихъ, ясана саб китаб урхуз хьюгъруган, гьербе йигъан хьюгъюб ужу ву. Пайгъамбарихъан ☞ хамис йигъкан гьерхган, дугъу гъапну:

«Хамис мюгъгаж'валар тамам шлу йигъ ву, гъакимдихъна, ахъударихъна гъягъюзра ужуб йигъ ву».

Хамис йигъан Ибрагъим пайгъамбар Египетдин пачагъдихъна гъушну, ва дугъаз ккуниб тамамра гъабхъну. Гъадму йигъан пачагъди дугъаз Гъяжар, Исмаил пайгъамбарин дада, пешкешди тувну.

Пайгъамбарихъан ☞ жвуми йигъкан гьерхган, дугъу гъапну:

«Жвуми – никягъдин йигъ ву». Гъаму йигъан ни-

кягъ гъапІну Адам пайгъамбарина Гъявайи, Юсуф пайгъамбарина Зулейхайи, Муса пайгъамбарина Шуаъиб пайгъамбарин шуру, Сулейман пайгъамбарина Билкъисди. Ихъ Пайгъамбарира Хадижайихъдина, Айшайихъди жвуми йигъан никгъар гъапІну.

Никягъ жвуми йигъан апІуб ужу ву, хъа сумчир йигъар вазариз дилигди фуну йигъан вушра апІуз хай шулу.

Ибн Аббасдихъан дуфна: Шли жвуми йигъан шибар алдатІиш, Аллагу Тааълайи думу касдин жандиан уъур адабгъиди ва дугъаз сагъвал тувди.

Учву фила шибар алдатІишра, дидин кяляхъ хилар жикІуз кІваълан магъапІанай!!!

Саид-афандийин «Танбигъ аль-аъвам ила даъваталь Къур'ан» («Побуждение внзть призыву Корана») китабдиан

Итни йигъ мусурмнариз рягътиб ву

Ригъ алабхъру терефнаъ айи халкъари итни йигъ гьяфтайин ляхниз удучІвру садпи йигъси гъисаб апІура, гъаз гъапиш гъаму йигъан ахъудар чпин ляхниз удучІвур, хъа бицідар школийриз гъягъюра. Му гафну аъраб, Португалийин, Грецияйин, Грузияйин, Таджикистандин чІаларигъ «къюбпи йигъ», ясана «къюд йигъ султ йигъхъан» кІуру мяна тувра. Христианарин, иудеярин аьдатарииндиара итни йигъ гьяфтайин къбпи йигъси гъисаб апІура.

Урусиятдиъ итни йигъ читниб ву кІури шулу. 1963-пи йисан СССР-игъ М. Горькийдин ччвурнахъ хъайи киностудияйи гъятта гъаму ччвур алди кинора кмиди адапІну. Британияйин аьлимарин фикрариинди, ахъюну пай инсанари итни йигъан сяагъ 11-дизкъан инчІ улупурдар; 50% инсанари итни йигъан ляхниз къан апІуру; итни йигъари инфаркт шлударин къадар 20% артухъ шулу.

Ав, итни йигъ читниб шул, эгер жвуми йигъан хъабхъган ляхниан алдагъдар, ичкийиш кІул ишну, итни йигъан гъачІнигантан гъаврихъна гъурдарш... Мициб «кеф» хъапІбан кяляхъ гизафдариз ляхниз гъюз ккун

шулдар, ляхин апІуз ккун шулдар ва, гъази вуйиган, дурариз итни йигъ читнибси рябкъюру.

Итни йигъ Исламдиъ

Диндихъди гъягъру мусурмнариз итни йигъандин «читинвал» рябкъюрдар. Дурарин думу йигъ рягъятди гъябгъюру. Думу йигъ ушв бисуз, ибадат апІуз ужуб йигъси гъисаб апІура. Гъазира думу йигъан ухъуз варитІанна багъаллу кас - Мугъаммад пайгъамбар бабкан гъахъну. Думу бабкан гъахъи йишван гизаф аьламатар гъахънийи. Кяба гъутІубччвну, дидин цаларикди дивнайи вари идолар ахъну. Думу вахтна АьбдулмутІалибди Кябайилан тІаваф апІуради гъахъну, ва дугъаз, фици думу гъирибшвнуш, гъябкъну. Дугъаз гъазира гъябкънуки, фици Кябайи сужда гъапІнуш. ДумугІанна гъайри, дугъа, фици Кябайи къюб ражари «Аллагу Акбар» кІури гъапнушра, гъебхъну («Къисасуль анбия», 2-пи том).

Пайгъамбарихъан ☞ итни йигъкан гьерхнийи ва дугъу гъапну: «Думу сефериз удучІвру ва ариш-вериш апІру йигъ ву». Шуаъиб пайгъамбар итни йигъан сефериз удучІвну, ва итни йигъан дугъаз ариш-веришдилан гъазанж гъабхънийи («Танбигъ аль-аъвам ила даъваталь Къур'ан»).

Имам Гъякимди ва имам Аьгмадди гъапну: «Мугъаммад пайгъамбар итни йигъан бабкан гъахъну, Меккайиан Мединайиз гъижра итни йигъан гъапІну, Мединайизра итни йигъан хъуркъну ва гъаму дюн'яйианна думу итни йигъан гъушну («Фазаил аль-Гъябиб»).

Пайгъамбариз ☞ гъапну: «Йиз уьмур учвуз ниъмат ву ва йиз аьжалра учвуз ниъмат ву». Асгъябари гьерху: «Яв уьмур учуз ниъмат ву, хъа фициб ниъмат а уву кечмиш хъувалигъ?» Пайгъамбариз ☞ гъапну: «Гъар итни ва хамис йигъари узухъна йиз умматдин ужудар ва харжи аьмалар хъади гъиди. Узухъна ужудар аьмалар хъади гъафиган, Аллагъдиз ☞ гъамд апІурза, хъа харжи аьмалар хъади гъафиган, Аллагу Тааълайикан афв апІуб ккун апІурза» («Танбигъ аль-аъвам ила даъваталь Къур'ан»).

Сафар вазлин аьхиримжи гьербе йигъан Пайгъамбарин ☞ кІулин иццуришнар гъахъну. Рабиуль аваль вазлин 12-пи йигъан, итни йигъан ихъ пайгъамбар ☞ му дюн'яйиан гъушну. Учв бабкан гъахъи йигъра итни вуйи ва Ахиратдиз гъушу йигъра итни йигъ гъабхъну. Гъамциб ву къадар Аллагъдин ☞, гъи сумчриш шадвал хъапІри шулхъа, хъа закур инсан аьхиримжи рякъюз гъаърахаъ. Къур'андиъ фикир апІру касдиз гизаф мицдар мисалар

а. Пайгъамбар ☞ Мединайиз гъушган вари аьу гъабхъиб, думу кечмиш гъахъи йигъан мучІу гъабхъну. Гъятта варитІан ахъю, адлу асгъябарра кмиди, гъапІрушра мюгътал гъахъидарси дугъужвнийи.

Дерднаан Уьмар асгъябди гъапнийи, шли Пайгъамбар ☞ гъакІну кІури гъапиш, дугъан кІул алдабІарза, кІури. Саспидар кІул'ан гъягъюйи, саспидарсана гафкъан пуз даршули дугъужвуйи. Мединайигъ гъазиб мучІушин гъабхънуки, гъятта чиб-чпикъан рякъюри гъахъундар. Ижми иман айи Абу-бакр асгъябарихъна илтікІу. Дугъу гъапни: «Эгер фужкІа Мугъаммаддиз ибадат апІурр гъахънуш, аьгъю йибхъайки, думу кечмиш гъахъну. Шли Аллагу Тааълайиз ибадат апІуруш, аьгъю апІинай, думу гъаргандиз айир ву, хъа халкъ дапІнайидарикан гъаргандиз гъузурр адар».

Пайгъамбар ☞ му дюн'яйиан итни йигъан гъушну. Аьли асгъябди, Къусамди, Фазли ва Аьббасди думу накъвдизди ис гъапІну.

Абу Бакр асгъябра итни йигъан кечмиш гъахъну. Дугъан думуган 65 йис вуйи. Дугъу халифвал апІури 2 йисна, шубуб вазна, 10 йигъ гъабхъну.

Мугъаммад Аьлимчулов

Дявйиритан ДТП-йин хатлайан гизаф инсанар йихура

Ухъкан гьарсариз чан уьмриъ саб ражарикъан, жвувахъди авария дубхъну, ясана наан вуш жарадарихъди авария дубхъну, гизаф инсанар гьийихну, кѳуру дерднан хабрар ктрукѳдар гьич сарра имдаршул. Гьийин йигъан машинар хъарайдарикан гизафдари улупнайи рьякъюн къайдйир кѳули гъахурадар. Гьятта саспидари инсан рьякълан улдучѳври рьякъюрашра, лап тядийи машин хъапѳру.

Аъзиз Мичигишев

Думу ляхнар лазим вуйиси тамам апѳбан бадали ва гьийин йигъан ихъ рьякъюъ машин хъапѳрайдарихъди аьлакьалу вуди фицдар дюшюшар арайиз гьюраш гаф-ѳал апѳбан бадали, учу РД-йин МВД-йин УГИБДД-йин пропогандайин дестейин руководитель, подполковник полиции Исамягъммад Мягъяммадовичдиз ва Муфтиятдин гьуллугъчи, Мягъячгъала шагърин сабуну мистан имам Абдулла гъяжи Мягъяммадовдиз редакцийи теклиф гъапѳнча.

– Исамягъммад Мягъяммадович, ихъ республикайин рьякъяриъ шулайи дюшюшар фицдар ву?

– Гьийифки, гъамусаьт ихъ рьякъяриъ шулайи дюшюшар лап читнидар ву. Му йис ккебгъханмина гъар йигъан шулайи аварйир кам шуладар, анжагъ артухътѳан. Гьийин йигъаз республикайи аварйир духъну 300-тѳан артухъ инсанар кечмиш гъахъну, думутѳанна гъагъиб, читниб машинарикк ккахъну бицѳидарра кечмиш шула. Магъа гъаму муддатнан арайиъ 20 бицѳир аварйир духъну, машинарикк ккахъну кечмиш гъахъну.

– Машин хъапѳрайидари гизафси фицдар къанунар тамам апѳурдар?

– Машин хъапѳрайидари варитѳанна фикир тутрувди гьитрудар: машин илтѳибкѳруган поворотникар ишлетмиш апѳурадар, хатѳасузвалин ѳулар алахъурдар, бицѳидариз духъну ккуни кресло ади шулдар. Мурар ухъуз гъамци бицѳиди рьякъюра кѳури, эгер дурар вари лайикъ вуйиси тамам апѳури гъахъиш, авария гъабхъи гизаф дюшюшариъ гъадму креслйириъ дуснайи бицѳидариз фукѳара шулдар. Хъа дарш сабни нубатганан бицѳидариз зиян шулу. Гъаз гъапиш, саб фукѳа гъабхъиш, дурар дишалади машин вуйибси мина-тина ккатѳархъуру. Ари гъамцдар бицѳи-бицѳи ляхнариъ лигури адрудар артухъси гъацдар читин аварйириъра ахъру.

– Пиян духъну аварйириъ ахърударин къадар ѳиб гъабхънийин? Ухъуз аьгъюганси, гизафдар ички убхъбахъан йигълан-йигъаз ярхла шула.

– Гьийифки, убхърудар ѳиб шулашра, пиян духънайидар рулихъ хъади гизаф аварйир шула. Ав, гизафдар диндин терефназ илтѳикѳна, ички убхъувал дипра, амма магъа Мягъячгъала шагъриъ

учу гьарйигъан 10 кас пиянди рулихъ дуснайидар дерккри шулча. Гьятта пиянди рулихъ дусувализ ахъю журум ашра, гъийифки, дициб гъялнаъ ади машин хъапѳрудар кам шуладар.

– Абдулла-гъяжи, магъа Исамягъммад Мягъяммадович полицияйин гьуллугъчи вуди рьякъяриъ къайда хъуз гъайгъушнаъ а. Гъаму ляхнарин гъякънаан динди ухъуз фу кѳура?

– Гъямд ибшри Аллагъу Тааьлайиз ухъуз ихъ рьякъяриъ къайда убхъюз гъамцдар структурйир тувувализ. Ухъуз варидариз аьгъяхъузки, эгер вари светофорар, знакар адагъну гьарсар касди чаз ккуниси машин хъапѳри гъабхъиш, ихъ рьякъярин къайда фициб читин гъялнаъ шулуш. Гъачай кѳваин апѳухъа Пайгъамбарин ﷺ гъядис: «Я жвуваз, я тмунуриъ зарар мутуван!» Яни мусурман касдиз гъич саризра зарар тувуз ихтияр адар. Хъа жвуву машин чаз ккуниси хъапѳри гъабхъиш, тмундариз зарар тувру мумкинвал артухъ шулу. Гьийин йигъан ухъуз рьякъяриин дивнайи лишнари улупурайибдихъди ухъу душну ккунду. Пайгъамбарин ﷺ вахтари машинари ва ПДД ади гъабхъундар кѳури, диди ухъуз Пайгъамбарихъан ﷺ дидин гъякънаан фукѳара думфадар, кѳури фикир дапѳну ккундар. Гьийин йигъан аьлимари кѳураки, рьякъюн гъаракатнан къайдйир гьарсар мусурманди тамам дапѳну ккунду. Ислам динди инсандиз зарар тутрувру, думу читинваларихъан азад апѳру вари къайдйир къабул апѳура. Хъа рьякъяриин дивнайи ишарйир ари гъаддиз вуйидар ву. Саспи аьлимари лап зарбди гъябгъюрайи машин авария дапѳну кечмиш гъахъир жвуву жвув йивну гъакѳидарикан гъисаб апѳура. Хъа думу ахъю гунгъарикан саб ву. Гъацира кѳваинди гьибтайки, гъялаквал шейтѳнихъан ву. Ва гизаф бедбахтваларин себебра гъадму шула.

– Ихъ рьякъярин гъял гъаз мицикъан читниб ву?

Исамягъммад Султанов:

– Думу гъял за апѳбан бадали ухъуз герек вуйиб вари а. Фу дапѳну ккундуш улупна, аммаки ихъ ватанагълийир чпиз кѳурубдихъ хъпехъурадар. Чпиз фу гъапишра, фикир туврадар, чпи саб читин дюшюшдиъ адрахъдикъан гагъди. Ухъу гъациб читин гъялнаъ ахъайиз фикир дапѳну ккунду ахъир.

Абдулла Мягъяммадов:

– Думу гъял за апѳбан бадали рьякъяриъ айидарихъди имамари ва ГИБДД-йин гьуллугъчири сатѳиди ляхин дубхъну ккунду, дурариз, рьякъюн къайдйир тамам дарапѳруваликан фициб зарар аш, ктибттури ккунду. Насигъят туври, мусурман касдиз дицдар ляхнар апѳуб гунагъ вуйиваликан хабар туври духъну ккунду.

– Республикайин муфтиятди рьякъярин гъялназ фикир тутрувди гьибтрадар...

Абдулла-гъяжи Мягъяммадов:

– Ав, дугъриданна муфтиятди дидин гъякънаан гизаф ляхин кѳули гъабхура: ПДД-йихъди гъягъювал лазим вуйиваликан буклетар чап дапѳна, мистарин имамари дидкан ктибтура. Шейх Саид-афандийин «Водителариз вуйи насигъят» кѳуру китабди ахъю мянфяаьт хура.

Исамягъммад Султанов:

– Ав, Дицдар серенжемарикан гизаф хайир шулу, эгер варидар сатѳиди ляхин гъабхуруш. Гъаддихъна яваш-явашди ухъу гъюз чалишмиш духъну ккунду.

Абдулла-гъяжи Мягъяммадов:

– Ихъ жямьяаьтлугъ гьийин йигъан рьякъяриъ мукъадар йихурайибдиз ав дупну дусну ккундар. Гъи, ислягъ вахтна, дявйиртѳан артухъ инсанар йихура. Му йис Дагъустандиъ гъарури чан хасият уткан апѳру йисди тѳийин дапѳна. Ари гъачай гъадму ляхниз дикъат фикир тувну, гьарсар машин хъапѳрайири чиб-чпихъна гьюрмат убхъюхъа.

Учвуз ахъю чухсагъул учухъна думфну ухъу гизаф фикир тувну ккуни ляхникан улхбан. Учвуз къюридизра учву гъабхурайи ляхнариъ хъуркъувалар ккун апѳураза.

Диндин рьякъюз фикир тутрувди мигъитанай

1 « Гъахъну кѳур саб вахтна 60-пи йисари сар Мягърам кѳуру кас.

Думура вуди гъахъну дидиз улихъна чпин гъулъан вуйи агъали саб вахтна удучѳвну гъушур, ва гъадгъаз имамвал апѳуз теклиф дивну, хъади гьюру. Имам маларин габанди хъитру, гьуландари йишвну чпин мал дарфиган думу абгуз гъаъри гъахъну. Мягърам ѳиб ликур вуди гъахъну, дугъаз гьюрмат дарапѳди жямьяаьтди гъяспи ккадарди гьитуйи, гъаци вуйиган Мягърам хъанара учв улихъна удучѳвну гъушу йишваз гъягъюб мажбур гъахъну. Хъа гъулаъсана, кѳуруш, хъанара имам-малла адарди гъабхъи, ва гъаддихъанмина гьийин йигъазра имам адар, я агурира адар. Мист айтѳан дабалгна чпин гъулажви, хъа гъаму вахтна Мягъячгъала шагъриъ яшамиш шу-

лайи Давуд кѳуру касди. Мистан къиблайиз либгурайи цалик дибикинайи тарихдинди, думу 1894-95-пи йисари тикмиш гъапѳуб ву. Мист къайдаи кипну кѳури гъапѳрухъа, душваз душну экбер урхру, гъудган апѳру сар касра адар! ХХ-пи аьсриъ гъулан шариаьтдин ляхнар кѳулиз гъахуз Гъвандккарин гъулан малла Ризайиз дих апѳури гъахъну, дугъан

къяляхъ - малла Гъживердийиз, хъа гъаму вахтна - имам Фармандиз. Арчугъ гъулан жямьяаьтдин фикир ву, ухъу дин-тѳааьт апѳури аш-адарш саризра рьякъюри адар кѳури, ухъу дидин гъаразнаъ адархъа, ихъ мал-къарайихъ хъидихъа. Гъийифки му гъуландари ерли гьийин йигъкантиан фикир апѳурадар. Хъа закур фу шулуш, чпи ва чпин веледар фициб аьгъвалатдиъ ахъруш Ахиратдиъ фикир ктар. Гьит Аллагъу Тааьлайи вари мусурман гъякъ рьякъин мудам апѳри, гьит ухъу, ихъ веледар ижмиди диндин рьякъхъан хъѳихъдарикан, Пайгъамбарин ﷺ суннайихъди гъягърударикан апѳри!

Гъибикѳур Уртѳларин Ханмугъяммадин бай Абдул Мутѳалиб-гъяжи Гъязрати Аьлиев

ШИИТ ШУРАХЪДИ НИКЯГЪ

Суал: Шиит шурахъди никягъ апуз хай шулин?

Жаваб: Сунитари диндин сектирий айи сунитарихъди никягъ апуруган, гъамциб къанун а: эгер сектайиъ куфрин лишнар ади вуш, дидиъ айирихъди никягъ апуз хай шулдар, ва Шариътиинди думу гъякълубра шулдар. Му дюшюшдиъ мусурман чан аькидаин суаларихъан улдугбан муртад шулу, яни диндиан удучивуру. Мицир касди мусурман шурахъди гъапу никягъ дугъубжвуру ва, эгер

дугъу иддаин вахт ккудубклайиз чан думу аькидаин хай даршлу фикрар ярхла дарапиш, дурарин никягъ батил шулу. Хъа эгер дугъан аькидаин гъякънаан вуйи ляхнар куфриъ итрудар дарш, дицир касдихъди никягъ гъярам ву, амма гъякълуб шулу. Мусурман шуран мусурман дарурихъди никягъ шулдар, хъа эгер дурар сатли гъахъиш, дурарин зина апувал шулу.

(Шейх Мягъмуд Аьгъмад аз-Зейн)

НАКЪВДИН БАГАХЪ ГЪУДГАН

Суал: Гъякълу ксарин накъвар айи мистаъ гъудган апуз хай шулин?

Жаваб: Дициб мистаъ гъудган апуз хай шулу. Ва мистаъ накъвар ади хъувалиъ фуклара харживал адар. Пайгъамбарин ﷺ хпир Аьйшайи чан хулаъ гъудган апури гъахъну, дугъан хулаъ Пайгъамбарин ﷺ, Абу Бақрин ва Уьмарин накъвар ади гъахъну. Дидкан вари асгъябариз аьгъяди вуйи, ва учв Аьйшара Шариътиинди суалар ужуи аьгъюр вуди гъахъну. Эгер гъудган дициб йишваъ хай шлуб дайиш, фици дугъу душваъ гъудган апури гъахъну ва гъаз асгъябарикан сарикъан думу ляхниз наразивал улупундархъа?! Гъамдиан гъаври шулуки, накъвар айи

мистарий, эгер дурар жара дапнаш, гъудган апуз хай шулу. Ва накъвар гъудган апурайидарин улихъ, къяляхъ ва гъвалахъ хъашра, саб жюрейин фаркъвал адар. Эгер инсан дидихъинди къатан илтйикнаш, ясана гъакйрихъна гъюрмат уьхюрза кйури, чан унтй накъвдик кубкйуз ккундуш, му дюшюшар хай шлуб дар дар. Мидкан имам Шафийи чан «Аль-Умм» китабдиъ дупна. Имам Маликдира чан «Мудаввана аль-Кубра» китабдиъ накъваригъ гъудган апуз хай шлубаликан дупна, ва далил вуди асгъябарин уьмриан дюшюшар кйваин дапна.

(Шейх Мягъмуд Аьгъмад аз-Зейн)

ХУШ ШЛУ УТКАНВАЛ

Суал: Аллагъу Тааьлайикан утканвал тувуб ккун апуз хай шулин?

Жаваб: Дициб дюаъ хай шлуб ву, амма думу улупнайи гафарилан улдубчйвну ккундар, месэла: «Я Аллагъ ﷻ, уткан апин йиз хасият ва чатан рябкъювал». Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Аллагъди хъан ﷻ гучй апинай ва Дугъкан Кйванган ккун апинай». Кйваьлан гъапну ккундарки, ухъуз къабул шулушра, шулдаршра, думу ухъу къабул дапну ккунду, къадар имандин мурхъул ву. Мумкин ву, гъадму увуз даккнибдиъ жвуваз гизаф ниъматар ади хъуз. Гирами Къур'андиъ Аллагъу Тааьлайи дупна (мяна): «Белки, учвуз ужуи вуйиб харжидиси рябкъюр шул. Мумкин ву, учвуз харжиди вуйиб учвуз ккунди хъузра» («аль-Бакъара», 216-пи аят). Ари гъаму ву къадарниин рази хъуб, гъамдихъан

мина инсан Аллагъу Тааьлайин улихъ заан дережайиз за шулу.

Гъядисдиъ дупна: «Аллагъу Тааьлайи Чакан ккун гъапуриз, мумкин ву, ккун апурайиб тувну, думу къазабайирихъан ярхла апуз, ясана мумкин ву дугъаз Гъиямат йигъан мянфяаът айиб тувуз».

Асгъябарин, тйлимарин арайиъра уткан дару ксар ади гъахъну, амма гъаци вушра, дурар заан дережайиз за гъахъну ва инсанарин арайиъ гъюрматлудар вуди гъахъну. Дурар чпин аьгъювалариинди, Аллагъу Тааьлайихъан гучй айивалиинди чпин дережайиъ халифарихъна багахълу вуйидар гъахъну. Ихъ арайиъра фукъан уткан юруш ади вушра, саспидариз даккни ксар ади шулу, ва фукъан а инсанар чпин айтган вуйи утканвалиинди инсанарин ккунишин гъадабгъдар!

(Шейх Мягъмуд Аьгъмад аз-Зейн)

ЖИЛИРИ ГЪИЧЧАБДИЗ ИХТИЯР ТУВРАДАР

Суал: Узуз гъиччаб алабхъуз ккундузуз, амма йиз жилири разивал туврадар. Гъаму дюшюшдиъ узу дугъахъ хъебехъну ккундин? Дугъу, узу гъиччаб алабхъиш, инсанари узухъди аьлакйир чйургъиди, кйури шулу.

Жаваб: Аллагъу Тааьлайиз аьссивал дапну, Дугъу халкъ гъапдарихъ хъпехъуз хай шулдар. Му дюшюшдиъ хпириз жилирихъ хъебехъну гъузуз хай шулдар, гъаз гъапиш дугъу чан хпириз гъярам вуйиб апин кйура. Хпире, му гунагънахъан сабпи ражари чав жаваб туврубдикан аьгъю дапну ккунду. Гирами Къур'андиъ Аллагъу Тааьлайи дупна (мяна): «Сар касдикъана жарарин гъагъишин гъабхидар» («аз-Зур» сура, 7-пи аят).

Гъийин девриъ гъиччаб али шубар жямаяьлугъдихъан жара апурадар.

Гъиччаб алабхъурдарин къадар вари дюн'ийиъ йигълан-йигъаз аргухъ шула, ва дицдар дишагълийирихъна вуйи гъюрматра аргухъ шула.

(Шейх Аьли Жумаъ)

АЬЛИ ИБН АБУ ТАЛИБДИН БАШКЪАВАЛ

Суал: Аьли ибн Абу Талиб гъапиган, «каррамаллагъу важгъагъу» (гъит Аллагъди ﷻ думу заан апури) гъаз кйура, хъа жара асгъябаризси «радияллагъу аьнгъу» (Аллагъу ﷻ рази ишри) кйурадар?

Жаваб: Мидин гъикмат гъадму вуки, Аьли асгъяб сабанкъан хачариз сужда гъапур дайи. Абу Бакар асгъябра хачариз сужда гъапур дар кйура. Амма Аьли асгъябдиз гъамци гизафси кйури шулу, гъаз гъапиш дугъу хачариз сужда дарапувалин вари аьлимарин гаф саб ву. Хачариз сужда дарапу асгъябар гизаф

ади гъахънушра (месэла: Ибн Аьббас, Ибн Уьмар, Ибн Зубайр), гъаци вушра дурариз «разияллагъу аьнгъу» гъаз кйура, дупну суал тувиш, дупну ккундуки, дурар ширк имдру вахтна, футна кам гъабхъиган бабкан гъахъидар ву. Гъаци вуйиган дурар му суалнаъ Аьлдихъдина Абу Бақрихъди тевуз шулдар. Дурар дин бадали чпин мирасарихъди гъаршу удучйвдар вуди гъахъну. Хъа Ислам ижми хъпан къяляхъ бабкан гъахъидариз мицдар читинвалар гъяркъюндар.

(«Фатава аль-Гъядисия», Ибн Гъяжар аль-Гъайтами)

– Йипайчва, Шариатдинди сумчир фила дапну ккунду: жигьилар сатли хьайиз, дарш-сана дидин кьяляхъ? Ич му суалнан гьякьнаан жюрбежюр фикрар гьахьнийич: саспидари сатли хьайиз, хьа тмундари хьпан кьяляхъ клура. Учү газатдин редакцияйи гьапибдихъ хьугьрача ва, учү фициб жаваб тувуш, гьад-дихьди гьагьидича.

– Саб клуруб, кьваин аплуз ккундузукки, жигьиларин сумчир тебрик аплуз гьуб, шадвал апуб Пайгьамбарин ﷺ сунна ву, аммаки Шариатдин саргьатарилан уддучлвну ккундар. Сумчрин метлеб думу ляхнин гьякьнаан шадвал улупуб ву, Аллагьу Тааблайиз гунгьар апуб ваъ. Хьа суалнан гьякьнаан адлу аьлим Хатлибу Ширбинийин «Мугьниль Мугьтаж» китабдиъ дупна: «Имам Субкийи Багьавийин гафар хура, никьгь апбахьанмина фу вахтна вушра сумчир аплуз хай шулу. Амма сумчир жигьилар сатли хьпан кьяляхъ афзал, ужу ву, гьаз гьапиш Пайгьамбари ﷺ сатли хьпан кьяляхъ теклиф аплури гьахьну» («Мугьниль Мугьтаж», 4-пи том, 343-пи маш).

– Клул ис дапну салам тувуш хай шулдар клуру гафар гьякьлудар вуйин?

– Имам Нававийи гьапну: «Клул ис аплури салам тувуб карагьат ву. Салам тувруган гафар аплуз шлу касдиз, гафар дарпиди, хил за апуб карагьат ву, хьа гафар аплуз даршлуриз мустагьаб ву, яни ужу ву. Эгер уву салам туврайир ярхлади хьади вуш, салам гафарииндира, хлихьдира тувуб ужу ву» («Фатава имама Навави», 138-пи маш).

– Эгер жилирна хпир йистлан артухъ чпичпихьан жаради яшамуш шулаш, дугьу хпириз кюмек дарапрузализра дилигну, никьгь батил шулин?

– Гьаму дупнайибдинди, эгер тлалакь тувундарш, фукьан вахтна дурар жа-жаради дуламиш гьахьшра, никьгь батил шуладар. Хьа му суалнаъ ачмиш дапну адрубра гьубуз мумкин ву, гьаци вуйиган, мицдар суаларин гьякьнаан дишлади имамдихьна, аьлим касдихьна душну, гьадгьухьан аьгью дапну ккунду. Телефондихьан, ясана кагьаз дибикну, мурарин гьюкум адабгуб лап читин ляхин ву.

– Кечмиш шулайирин рюгь адабгьруган, дугьан юкв дахьабгнайи вахтна, дугьахьна шид хьади шейтлан гьюру ва, эгер чаз ибадат апурза гьапиш, шейтани шид тувурза пиди, клуру гафар гьякьлудар вуйин? Гьаци вуйиган кечмиш шулайириз шид, гьадму гьякь рякьлан уддудугуз клури, тувруб вуйин?

– Ав, думу гафар гьякьлудар ву. Адлу аьлим Закарияль Ансарийи чан «Асналь Матталиб» китабдиъ дупна: «Кечмиш шулайириз шид, гьадму гьякь рякьлан уддудугуз клури, тувруб вуйин?»

– Кечмиш шулайирин рюгь адабгьруган, дугьан юкв дахьабгнайи вахтна, дугьахьна шид хьади шейтлан гьюру ва, эгер чаз ибадат апурза гьапиш, шейтани шид тувурза пиди, клуру гафар гьякьлудар вуйин? Гьаци вуйиган кечмиш шулайириз шид, гьадму гьякь рякьлан уддудугуз клури, тувруб вуйин?

– Ав, думу гафар гьякьлудар ву. Адлу аьлим Закарияль Ансарийи чан «Асналь Матталиб» китабдиъ дупна: «Кечмиш шулайириз шид тувуб ужу ву, гьаз гьапиш рюгь адабгьру вахтна лапра ижми хьаргувал шулу». Дупна: «Кечмиш шулайирихьна шидра хьади шейтлан гьюру ва клуру: «Узутлан гьайри жара Аллагь адар клури йип, узу увуз шид тувну ккундуш». Мугьяммад бин Абуль Аьббас Рамалийи «Нигьаятуль Мугьтаж» китабдиъ шид убхувал ужу ву клурубдихьна хьана давам аплура: «Ужу ву шид тувуб, эгер штухъ дахьаргнайивалин лишнар ктарш. Хьа эгер штухъ дахьаргнайивалин лишнар ади вуш, дугьаз шид тувуб фарз ву».

– Мистаъ экбер аплурр фицир кас духьну ккунду? Гьарган сар касди экбер аплури, дарш мистаз ухди гьафири?

– Экбер аплу касдин шартлар шубуб ву: диндиъ айир хьуб, саб яшназ дунфайир ва жили кас хьуб. Эгер экбер кяфир касди гьапиш, думу дюз шулдар. Ва гьацира дюз шулдар хпи тяфайи гьапу экбер. Экбер аплурр ягал, уткан сес айир хьуб ужу ву, хьугьвал алир. Мистаъ экбер аплури чан дерккнайи кас ади вуш, экбер гьадгьу аплуру, хьа эгер дицир кас адарш, мистаз дунфайидарикан шли ужуйи экбер аплуруш, гьадгьу апиди. Эгер мистаъ экбер аплури сар кас дерккнади, амма экбер аплуру вахт дубхьну, думу кас адарди гьахьш, мистаъ айидарикан сари экбер аплуру («Мягьяли», «Мукьаддамат»)

– Жилири велед фуник кайи чан хпириз тлалакь тувну, велед бабкан гьахьиган, дугьу фу дапну ккунду?

– Жилири хпириз велед фуник кади тлалакь тувуш, думу велед бабкан гьахьиган, велед уьрхан харжар вари адашин алахьуру. Думу харжар апуб дишагьлийиз фарз дар, веледарин адаш чивиди имиди, гьятта дада девлетлур гьахьшра. Эгер тлалакь тувбалан кьяляхъ веледар дадайн хликк гьахьш, дугьхьан думу жилиरिकан веледариз лигбан, дурариз тербия тувбан кьимат бисуз ихтияр а. Эгер дишагьлийи думу веледиз чан мухрилан никк тувраш, дугьхьан веледарин адашикан дидин кьиматра ча пуз шулу. Адаши веледиз тувну ккунидар: халйишв, ипруб, убхьруб, алабхьру палат ва гьацира веледдин жара мягьтажвалар. Девлетлу касди чан гьялназ дилигну кюмек дапну ккунду, хьа касиб вуш - дугьура чан гьялназ дилигну. Гьацира веледдин абйир-бабарихьан, думу ляхин фици клулиъ гьабхуруш, чиб-чпихьди йикьрар аплуз шулу. Эгер дурарихьан саб мясляьгнахьна гьюз шулдарш, думу ляхин гьулан, шагьрин имамди гьял аплуру.

Гьюрматлу мусурман гьардшар ва чйир!

Нагагь учвуз ихъ мусурман диндихьди аьлакьалу вуйи месэлийрикан гьаври адруб гьерхуз ккундуш, ясана «Ассалам» редакцияйиз вуйи суал аш, зенг апинай: 8-960-411-19-53
Учхьан шлубдин, иншаАллагь, учү кюмек апидича ва ичв гьулулугьар тамам аплуз чалишмиш хьидича.

ДАГЕСТАНСКИЙ ИСЛАМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ШЕЙХА МУХАММАД-АРИФА

ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ АБИТУРИЕНТОВ НА ОЧЕРЕДНОЙ УЧЕБНЫЙ ГОД

Обучение предназначено для получения целостных знаний о религии и подготовки специалистов со средним и высшим профессиональным религиозным образованием по направлению «культ исламского вероисповедания» квалификации «священнослужитель исламского культа»

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ:

- ✓ в Дагестанском исламском университете – 5 лет;
- ✓ в Медресе – 3 года.

ДОКУМЕНТЫ НЕОБХОДИМЫЕ ДЛЯ ПОСТУПЛЕНИЯ:

- ✓ нотариальная копия аттестата или диплома;
- ✓ копия паспорта – 2 шт.;
- ✓ фотокарточки размером 3x4 в количестве пяти штук;
- ✓ медицинская справка Ф 086;
- ✓ прививочный сертификат Ф 156/у-93;
- ✓ рекомендация от преподавателя религиозного обучения либо от руководителя мечети (имама) расположенной по месту жительства абитуриента.

ПРИЁМ ДОКУМЕНТОВ ЕЖЕДНЕВНО
КРОМЕ ПЯТНИЦЫ
С 9.00 ДО 17.00
ПЕРЕРЫВ С 12.00 ДО 13.00

г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136

Наш адрес:

тел.: 8 988 294 56 16

– Эгер лавландинна хьитгирхбандин арайиъ кьаза гьудгнар аплуруш ва ният ади гьабхьш аввабин суннатаризра, думу суннатарин саваб шулин?

– Ибн Гьажарин гафариинди, дици гьапну клури, аввабин суннатарин саваб шулдар, хьа жара аьлимари саваб шулу, клура («аль-Гьязрамия»).

Рузнама

Ноябрь

Йигь	Гьиринд. Ас-Субгь.	Ригь гьудуб.	Лисундин Аз-зугьр	Гьаркван. Аль-аьср	Лавлан. Аль-Магьриб	Хьитгирх. Аль-гьишаъ
1	04:45	06:21	11:35	14:20	16:44	18:14
2	04:46	06:23	11:35	14:19	16:43	18:13
4	04:49	06:25	11:35	14:17	16:40	18:10
6	04:51	06:28	11:35	14:15	16:38	18:08
8	04:53	06:30	11:35	14:13	16:36	18:06
10	04:55	06:33	11:35	14:12	16:33	18:03
12	04:58	06:35	11:36	14:10	16:31	18:01
14	05:00	06:38	11:36	14:08	16:29	17:59
16	05:02	06:41	11:36	14:07	16:28	17:58
18	05:04	06:43	11:37	14:06	16:26	17:56
20	05:06	06:46	11:37	14:04	16:24	17:54
22	05:08	06:48	11:38	14:03	16:23	17:53
24	05:10	06:50	11:38	14:02	16:22	17:52
26	05:12	06:53	11:39	14:01	16:20	17:50
28	05:14	06:55	11:39	14:01	16:19	17:49
30	05:16	06:57	11:40	14:00	16:19	17:49

Рекомендовано каноническим отделом ДУМД для г. Махачкалы